

Qui gestionarà la prosperitat dels EUA?

El governador de Texas George W. Bush supera còmodament el vice-president Al Gore quan comença la recta final de la cursa cap a la Casa Blanca. Paradoxalment, la bonança econòmica del país no es tradueix en unes bones expectatives per a Gore.

Les convencions del Partit Demòcrata i Republicà són el penúltim gran esdeveniment (manquen els debats televisats) de la llarga campanya electoral nord-americana abans de les pròximes eleccions. Si la setmana passada, en la festa multicolor de Filadèlfia, el Partit Republicà proclamava formalment candidat George W. Bush, això mateix farà el Partit Demòcrata a Los Angeles per elegir Al Gore. Aleshores ja només restaran tres mesos d'intensa campanya fins el dia de les votacions, el 7 de novembre.

Les eleccions presidencials del 2000 als Estats Units es caracteritzen per una paradoxa curiosa. En uns moments en què l'economia del país passa el seu millor moment des de fa més de trenta anys, la prosperitat que viu la població no es tradueix en unes bones expectatives de vot per al vice-president sortint Gore. En efecte, des de fa tres mesos Bush supera Gore, en quasi totes les enquestes, amb diferències considerables. Si bé darrerament Gore ha reduït diferències (en algunes enquestes només perd per 3 punts), els estudis d'opinió indiquen que el governador de Texas té una intenció de vot molt sòlida en determinats grups de la població: els votants conservadors, els de més ingressos, els cristians practicants (protestants o catòlics) i la minoria hispana, que tradicionalment vota pels Demòcrates. Gore, per la seva banda, té assegurat el vot de les classes més modestes, dels treballadors sindicats i de la minoria negra.

ARXIU / EFE

La classe mitjana és la que acostuma a decidir les eleccions, i tant el 1992 com el 1996 va abonar majoritàriament Clinton. Per què ara no confia en Gore, que pot atribuir-se una part del mèrit de la bonança econòmica actual, que ha servit lleialment Clinton des del 1992, que és un bon coneixedor de temes ambientals i de la societat del coneixement i que presenta unes impecables credencials d'home de família?

Les raons són diverses: Gore no té gens de carisma i li manca capacitat de convenciment, a més, hi ha un sector de l'electorat molt disgustat pels escàndols de l'era Clinton i que no votarà Gore per la seva associació amb l'actual president. Bush, que ofereix més reduccions d'impostos, té un excel·lent equip d'assessors —en part vells

col·laboradors del seu pare— que han aconseguit de posar Gore a la defensiva i que han centrat els mitjans de comunicació en les reformes educatives adoptades per George W. com a governador de Texas. Bush Jr. ha formulat interessants propostes en matèria fiscal, de pensions i de defensa estratègica. En canvi, al vice-president, que ha escrit llibres sobre l'equilibri ecològic del planeta i que ha dirigit in comptables comissions sobre educació, tecnologies de la informació i més temes decisius, li costa més el *marketing* electoral.

Gore procedeix d'una família política (el seu pare havia estat senador per Tennessee) i entrà precoçment en la vida pública, als vint-i-nou anys, quan fou elegit congressista. S'oposà a la guerra del Vietnam, però, a diferència de

La convenció republicana de Filadèlfia ha servit per consolidar George W. Bush com a favorit per esdevenir president dels EUA. Bush supera Gore amb diferències considerables en quasi totes les enquestes.

ARXIU / EFE

Al Gore no té carisma i li falta capacitat de convenciment. Malgrat que ha participat activament en molts dels camps decisius per al futur dels EUA, a l'actual vice-president li costa el marketing electoral.

Clinton, no va eludir la seva obligació i serví a les forces armades. Des del 1982 al 1992 fou senador pel seu estat natal de Tennessee. La seva gran oportunitat arribà l'estiu del 1992, quan Clinton l'escollí per completar la candidatura del Partit Demòcrata. George W. Bush s'interessà més tard per la política. Després d'una joventut díscola, es dedicà als negocis i finalment el 1995 es presentà i guanyà les eleccions de governador de Texas. Malgrat una trajectòria divergent, tant Bush com Gore s'han criat en famílies de l'establishment polític dels Estats Units.

Durant aquests darrers vuit anys, Gore ha estat un vice-president molt actiu que ha formulat i supervisat l'aplicació de polítiques en àrees diverses. Ha impulsat l'adopció del denominat Xip-V per permetre als pares de filtrar el contingut violent de la programació televisiva. Presideix una comissió bilateral russo-nord-americana que promou la cooperació econòmica i comercial. A més, ha participat activament en l'elaboració d'interessants projectes com la Carta de

Drets Electrònics (per protegir la privacitat dels usuaris d'Internet), la signatura electrònica (per fomentar el comerç electrònic), l'atorgament de beneficis fiscals a les famílies que estalviïn per l'educació dels fills o el foment de la formació contínua dels treballadors. Tanmateix, com acostuma a succeir amb la majoria de vice-presidents, la seva tasca ha passat desapercebuda, especialment pel gran protagonisme de Clinton. Durant aquest darrer any l'encara president, després de sobreviure a l'afer Lewinski, ha dedicat considerables esforços a la política exterior: cimera de Camp David, reunions amb el president rus Putin, cimera del G-8 a Okinawa i viatges a Europa i Àsia. Amb aquest desplegament de recursos personals, Clinton mira d'assolir èxits en política exterior que mereixin un judici dels futurs historiadors més favorable a la seva presidència, encara que així continuï fent ombra al seu lleial vice-president.

A diferència d'eleccions anteriors, Bush i Gore presenten programes amb clares divergències econòmiques.

Per Gore, la relació amb Clinton s'ha convertit en una arma de doble fil. Les dades econòmiques beneficien teòricament Gore. Ara, en la mesura que l'electorat l'identifica com a hereu polític de Clinton, el vice-president paga pels escàndols del president. A tres mesos de les eleccions, l'associació de Gore amb Clinton més aviat perjudica el vice-president. Els nord-americans no qüestionen l'eficax gestió de Clinton, però els revolta la manca d'escrúpols i principis de l'actual president —i la campanya de Hillary pel Senat continua proporció-

nant arguments als enemics dels Clinton.

George W. Bush, magistralment aconsellat pel seu pare, ha sabut unir les branques de la sovint dividida família del Partit Republicà per aconseguir l'únic objectiu que els uneix: derrotar l'odiat Clinton en la persona del seu hereu Gore.

Conservador amb compassió.

En les setmanes anteriors a la convenció dels Republicans a Filadèlfia, els demòcrates havien recuperat parcialment la iniciativa. Els assessors de Gore i grups de pressió acostats al Partit Demòcrata havien portat a terme una campanya informativa per fer palesos els punts dèbils de Bush: l'alt nivell de contaminació i el nombre rècord d'execucions a l'estat de Texas.

Les cent execucions llargues realitzades a Texas des del 1995 —amb un únic cas d'atorgament de clemència per Bush Jr.— posen en entredit el seu lema de campanya: conservadorisme amb compassió. Darrerament s'ha encès una polèmica als Estats Units, on la majoria de la població encara és favorable a la pena de mort, sobre la possibilitat d'haver executat persones innocents. Mentre alguns estats han declarat una moratòria de les execucions, Bush Jr. ha defensat aferrissadament la seva actuació.

Durant la convenció a Filadèlfia, Bush Jr. ha anunciat que enduriria la política exterior dels EUA envers Rússia i la Xina. Pel que fa a Moscou, ha advertit que la continuació de la guerra de Txetxènia portaria a una reducció de l'ajuda bilateral. La Xina, segons Bush, s'ha de considerar una competidora, no pas un soci.

A diferència de campanyes anteriors, els candidats d'aquestes eleccions presenten programes amb clares divergències en matèria de política econòmica, exterior i social. Sovint s'ha dit que les diferències ideològiques entre el Partit Republicà i el Demòcrata són petites. Tanmateix, darrere la necessitat d'ambdós candidats d'utilitzar un llenguatge i un estil moderats per atreure els votants de centre, s'amaguen conviccions molt contraposades sobre el model

de societat. Mentre Bush vol destinar una gran part del superàvit pressupostari a reduir els impostos, Gore vol aprofitar els ingressos addicionals per assegurar la viabilitat financera futura del sistema de pensions (*Social Security*), de les prestacions mèdiques per a pensionistes (*Medicare*) i per reduir o àdhuc eliminar el deute nacional. El vice-president només era partidari, al principi, d'oferir reduccions fiscals selectives a les famílies i a les empreses per incentivar l'estalvi en benefici de l'educació i la formació. Atesa la popularitat de Bush Jr., Gore ha modificat la seva proposta fiscal i ara també promet una rebaixa considerable –però menor que no la de Bush– de l'impost de la renda, un canvi de posició que li ha merescut crítiques a la seva manca de principis i de conviccions sòlides.

Un dels aspectes decisius de l'elecció és l'habilitat dels candidats a l'hora de convèncer l'electorat sobre la seva capacitat de gestionar la bonança econòmica actual. George W. Bush ho veu molt clar: les administracions republicanes de Reagan i del seu pare van aplanar el camí de l'actual expansió amb una política decidida de desregulització i liberalització, afebliment dels sindicats i poca consideració pública dels efectes ambientals i socials del creixement (que el mercat ja arreglarà a llarg termini). Ara se'n cullen els fruits en forma d'un panorama macroeconòmic esplèndid. La recepta del governador de Texas per a garantir la con-

Bush ha anunciat que endurirà la política exterior dels EUA. La Xina, segons el candidat republicà, s'ha de considerar una competidora, no pas un soci.

tinuació d'aquesta prosperitat és senzilla: una dinamització addicional de la demanda amb una disminució substancial de l'impost de la renda, equilibrada amb el creixement de l'oferta mitjançant l'augment de productivitat que aporten les noves tecnologies; també el foment de fons de pensions privats que inverteixin en borsa per a permetre als treballadors de beneficiar-se de la bonança actual quan es jubilin.

Les propostes econòmiques de Bush Jr. són molt llamineres, però passen per alt consideracions importants. En primer lloc, entre la presidència del seu pare i l'actualitat han transcorregut vuit anys durant els quals la política fiscal i pressupostària prudent de Clinton-Gore d'alguna manera ha contribuït a perllongar l'expansió econòmica. Els Republicans argu-

menten que el veritable heroi dels darrers vuit anys és Alan Greenspan, cap de la Reserva Federal, que ha conduït magistralment la política monetària dels EUA. A més, el Congrés dominat pels Republicans ha impedit en diverses ocasions que l'administració Clinton-Gore acresqués la despesa. Així doncs, segons Bush Jr., cal atribuir el mèrit a Greenspan i al Congrés republicà. En tot cas, Bush Jr. juga amb foc quan afavoreix que els nord-americans inverteixin encara més en la borsa.

Pel que fa al polèmic programa de defensa antimíssils, el candidat republicà és partidari d'accelerar les proves i de desplegar-lo ràpidament. Aquesta posició contrasta amb la de Gore, favorable a continuar finançant la investigació alhora que es manté el diàleg amb els aliats europeus i amb Rússia

Descomptes als
subscriptors d' **EL TEMPS**

Truca'ns de dilluns a divendres al
93 309 70 04
PROMETEATRE

Teatre Romea

El temps de Planck

25% de descompte
de dimarts a divendres.
Barcelona.

Teatre Condal

La jaula de las locas

amb 'La extraña pareja' (Paco Morán i Joan Pera)

25% de descompte
de dimecres a divendres.
Barcelona.

per no posar en perill el sistema d'acords sobre armament nuclear.

Regulació o 'laissez-faire'. Les divergències entre Bush Jr. i Gore no es limiten als àmbits de política econòmica, fiscal, exterior i de seguretat. El vice-president vol regular més estrictament l'activitat de les empreses farmacèutiques i de biogenètica per assegurar que les investigacions es facin dintre un marc ètic.

De manera similar, Gore creu que les empreses privades han de ser obligades a conservar el medi, quan Bush, com a governador de Texas, ha impulsat únicament esquemes voluntaris. Tenint en compte la ideologia *laissez-faire* de Bush Jr. respecte dels temes

què Gore pot compensar la seva manca de carisma amb un coneixement més profund dels temes que Bush Jr.

Tot i que les previsions d'algunes eleccions presidencials dels EUA s'han capgirat al darrer moment (recordem la victòria *in extremis* de Kennedy contra Nixon el 1960, després de l'actuació desastrosa d'aquest en el debat televisat o la victòria inesperada de Carter contra Ford el 1976), George W. Bush té actualment un avantatge considerable en les enquestes. A més, allò que veritablement compta en el resultat final no és pas el vot popular —que podria ser favorable a Bush per un marge molt ajustat—, sinó els anomenats vots electorals. El candidat que guanya en un de-

terminat estat se n'emporta tots els vots electorals que hi corresponen. Per tant, la victòria en determinats estats molt poblats acostuma a traduir-se en una victòria global. En aquest aspecte, Bush té a la butxaca Texas i molts dels estats més conservadors del sud i de l'Oest mitjà, essent així que Gore segurament que triomfarà als estats més liberals del Nord-est. Pel vice-president la victòria a Califòrnia i a estats industrials com Michigan, Ohio i Illinois constitueix una condició necessària, però no suficient. Segons una de les màximes de la política nord-americana, si el país no es troba involucrat en un conflicte bèl·lic i l'economia rutlla, el candidat del govern té quasi tots els números per guanyar. Però una de les grans paradoxes de les elec-

cions del 2000 és que l'exuberància econòmica dels EUA fa precisament poc atractiu el missatge de prudència, responsabilitat i continuïtat preconitzat per Gore. El 1992 Clinton derrotà Bush Sr. perquè l'economia no acabava d'arrencar. Els assessors de Clinton s'adonaren que calia explotar la insatisfacció pel creixement anèmic (*it's the economy, stupid*, segons una frase que passà a la posteritat). Seria realment irònic i sorprenent que, vuit anys després i havent aportat, l'economia dels EUA, quasi el 75% del creixement en la producció dels països més desenvolupats durant aquests darrers tres anys, el fill de Bush derrotés l'hereu polític de Clinton en un ambient de gran optimisme.

Paradoxalment, potser un alentiment de l'economia nord-americana abans del novembre podria ajudar Gore. Novament apareix la figura de Greenspan, que encara té unes quantes oportunitats d'apujar els interessos abans de les eleccions. A principi del 1976, Greenspan, aleshores assessor econòmic de Gerald Ford, va oferir dues alternatives al president: una política fiscal i monetària restrictiva que sanejaria l'economia a terme mitjà, però que podia fer augmentar la desocupació a curt terme i costar les eleccions a Ford, o bé una política expansiva que seria popular a curt terme, però que ajornaria la presa de decisions difícils. En uns moments d'alts índexs d'inflació, de tipus d'interès i de desocupació, Ford optà per les mesures impopulars i va perdre les eleccions. Satisfets d'haver actuat per l'interès del país, Ford i Greenspan mantenen fins avui una gran amistat i sovint juguen a golf.

El sobreescalfament de l'economia dels EUA i la volatilitat de la borsa podrien convertir-se en tema de disputa electoral abans del 7 de novembre. Tanmateix, l'autoritat moral de Greenspan segurament que ho impediran. Al capdavant, potser *no* serà pas la situació econòmica, allò que decidirà qui serà el pròxim president, si George W. Bush o Al Gore.

Alexandre Muns

ARXIU / EFE

La major prosperitat dels EUA des de fa més de trenta anys no es tradueix en unes bones expectatives per a Al Gore.

La relació d'Al Gore amb Clinton és una arma de doble fil. Malgrat els èxits econòmics, molts americans estan disgustats amb els escàndols sexuals de l'actual president.

ambientals o d'investigació mèdico-genètica, no és sorprenent que els gran inversors institucionals de Wall Street i el món de l'empresa en general apostin pel candidat Republicà.

Ara, l'elecció del 7 de novembre, la decideix el ciutadà mitjà. Tot i l'avantatge actual de Bush i de la seva imatge de favorit Gore encara té unes quantes cartes per jugar. Si escollint l'ex-ministre de Defensa Cheney com a candidat a la vicepresidència, Bush Jr. optava per un representant conegut de l'establishment polític republicà, Gore podria animar la seva candidatura escollint un número dos carismàtic i no necessàriament procedent del món polític. La darrera gran prova de foc abans de l'elecció serà la dels debats televisats d'octubre, en

terminat estat se n'emporta tots els vots electorals que hi corresponen. Per tant, la victòria en determinats estats molt poblats acostuma a traduir-se en una victòria global. En aquest aspecte, Bush té a la butxaca Texas i molts dels estats més conservadors del sud i de l'Oest mitjà, essent així que Gore segurament que triomfarà als estats més liberals del Nord-est. Pel vice-president la victòria a Califòrnia i a estats industrials com Michigan, Ohio i Illinois constitueix una condició necessària, però no suficient.

Segons una de les màximes de la política nord-americana, si el país no es troba involucrat en un conflicte bèl·lic i l'economia rutlla, el candidat del govern té quasi tots els números per guanyar. Però una de les grans paradoxes de les elec-